

NÉMETH STEFÁN

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Történetem MA

nemeth.stefan13@gmail.com

Trieszt: Diplomáciai csatátér a hidegháború árnyékában (1945–1954)

A második világháború végén a jugoszláv csapatok egy nappal a szövetségesek előtt bevonultak Triesztbe, amely így kettős megszállás alá került a brit–amerikai és jugoszláv erők között. Az 1947-es párizsi békeszerződés értelmében létrejött a Trieszti Szabad Terület (TSZT), amely északi részét a nyugati szövetségesek, déli zónáját pedig Jugoszlávia igazgatta. A területi megosztás nem csökkentette a feszültségeket: határincidensek, tüntetések és erőszakos összecsapások követték egymást, amelyek olykor halálos áldozatokat is követeltek.

A hidegháborús erőviszonyok egyre jobban befolyásolták a konfliktus alakulását. 1953 őszére a helyzet háborús fenyegetéssé éleződött, amit végül amerikai és brit közvetítéssel sikerült enyhíteni. Sztálin halála és a megváltozott nemzetközi légkör lehetővé tette a diplomáciai rendezést, amely 1954-ben a londoni memorandum aláírásával zárult. Trieszt és környéke Olaszországhoz, míg az Isztriai-félsziget északi része Jugoszláviához került, lezárva ezzel egy évtizedes konfliktust.

Az előadás a trieszti kérdés hidegháborús kontextusát, a nagyhatalmak érdekérvényesítését és az olasz–jugoszláv viszony diplomáciai alakulását vizsgálja. Amellett érvelek, hogy a kérdésben a nagyhatalmi diplomácia általában kompromisszumos megoldásra törekedett, végül a felek akkor engedtek, mikor már a helyzet reménytelen, és senkinek sem jövedelmező fenntartani a feszültséget.